

den lovgivende Magt. Fremdeles medføre, den her foreslaaede Affattelse, at, medens man ikke sjældent er tilbøjelig til at rykke frem med den Paastand, at der er Nogle, som endnu antage, at Kirken er Cier af de forskjellige Midler, der hidtil have været henlagte til dens Benyttelse, saa vil, hvis Endringsforslaget tages til Følge, ethvert Fundament for en saadan Antagelse være bort. Selv de, som ikke hidtil have villet erkjende, at denne Tanke om Kirkens Eiendomsret for længe siden er funden bort, maa derefter erkjende, at en saadan Tanke ikke længer har noget som helst Grundlag. — Vi tiltræde altsaa med disse Endringer Regjeringens Forslag.

Sjorring: Jeg maa meget beklage, at man i Udvalget har været saa nærved at blive enig, og at Enigheden alligevel er bristet, hvorved den endelige Gjennemførelse af denne vigtige og gamle Sag faaelsom ogsaa af den anden kirkelige Sag, der foreligger Nøgtsagen og jo maa staa og falde med den foreliggende Sag, atter er udfødt i en uvis Fremtid. Jeg havde dog troet, at den høitærede Kirkeminister, der jo staar fuldkommen frit overfor disse Spørgsmaal, kunde have været i Stand til at gaa ind paa Principerne i Flertallets Forslag — selvsjælgelig med disse Endringer — naar han derved kunde have opnaaet en næsten fuldstændig Enighed i Folkethinget. For mit Vedkommende har jeg tidligere flere Gange haft Leilighed til at udtale, at jeg principielt kunde gaa ind paa begge de foreslaaede Lønningsmaader, og det samme Standpunkt kan jeg fremdeles indtage, idet jeg ikke ser rettere, end at det mere og mere bliver Spørgsmaalet om, hvad der er det Hensigtsmæssige, hvorefter man skal træffe sin Afgjørelse. Theorien om den saakaldte Eiendomsret for Kirken, som i en tidligere Periode havde ikke ringe Betydning og ofte kom frem, er nu fra alle kompetente Sider definitivt opgivet (Ordføreren: Nei!). Jeg kan ligesaa lidt finde den i Regjeringens Forslag som i det private Forslag (Ordføreren: Kirkekommissionen). Det synes mig klart, at naar man kan tage en Del af Tienden — den halve Del eller maasse endog saa mere — til Indtægt for Statskassen, saa kan man ogsaa tage den hele, og altsaa maa de, der holde paa Regjeringsforslaget, erkjende, at forsaavidt ere de principielt paa samme Standpunkt som Tilhængerne af det private Lovforslag. Skulde der, om jeg saa maa sige, findes nogen Knaqe, hvorpaa den omtalte Theori kunde hænges op som en Hat, maatte det vel nærmest være den meget uheldige § 13 i Regjeringens Forslag, som angaar den Maade, hvorpaa der skal kunne disponeres over Overskudet, og hvorpaa det skal posteres i Finantsloven. Jeg tilstaa, at denne Paragraf er affattet meget uheldig, men jeg maa tillade mig at minde de ærede Medlemmer om, at under 1ste Behandling fortolkede den høitærede Minister den paa en Maade, som var meget

liberal ligeoverfor de Ord, han selv havde brugt, og som forekom mig at være meget fyldestgørende. Jeg kan ikke se rettere, end at Ministeren efter sin egen Udtalelse ved Sagens 1ste Behandling maa kunne tiltræde det Endringsforslag, som foreligger fra Mindretallet under Nr. 23, og i saa Fald tror jeg rigtig nok, at der er viist en meget væsentlig Smødefkommen imod Folkethingets Ønsker paa dette Punkt. Der er nemlig i sag Fald ikke Tale om nogen særegen Betryggelse, hvorved det skulde opnaas, at man ikke raader over disse Midler ganske paa samme Maade som over andre Midler; der er ikke Tale om særlig Lov eller særlige Diemed (Ordføreren: Kirkelige Diemed!) Det sidste Punktum lyder saaledes: „Hvad Indtægterne i et enkelt Finantsaar maatte overstige Udgifterne, bliver, indtil nærmere Bestemmelse tages af Bevillingsmagten, at frugtbargjøre.“ Det forekommer mig at være tilfredsstillende. Men jeg vil isørigt bemærke, at jeg dog haaber, at Fremtidens Lovgivningsmagt aldrig vil anvende disse gamle Midler, som vore Forfædre have henlagt til kirkelige Diemed, til Andet end Fremme af aandelige Diemed. Jeg vil ikke indlade mig paa noget Forslag, hvorved man vilde søge at binde Fremtidens Lovgivningsmagt; det kan man jo ikke, thi det vil dog altid bero paa den, hvad den vil anse for „aandelige Diemed“. Jeg vil overlade det til Fremtiden og kun udtale som min Mening, at det vilde være urigtigt, hvis man anvendte de Midler til Andet end aandelige Diemed, og gjennem Finantsloven og Statsregnskaberne kan man altid holde nøiagtig Bog over, hvormeget der kommer ind og altsaa ogsaa, hvormeget der bliver til Anvendelse i disse forskellige Diemed. Et Spørgsmaal bliver det dog endnu, om der ikke paa et andet Omraade skal søges en principiel Forskjel mellem de to Forslag. Jeg tænker her paa et Punkt, som meget stærkt blev betonet af den sidste ærede Læser, idet han bemærkede, at hvis man ganske lønede Præsterne som andre Embedsmænd, bleve de blot og bart Statsembedsmænd, og saa kom man i Modsigelse med en anden Lov, hvorved man vil overlade Befolkningen en væsentlig Indflydelse paa Valget af Præsterne. Denne Betragtning kjender jeg godt; den er ofte bleven fremsat, og jeg har atter og atter selv maattet overveie den; men jeg kan ikke finde, at den ved nærmere Prøvelse holder Stik. Jeg erkjender saa fuldt som Noget, at Præsterne ikke bør betragtes blot og bart som Statsembedsmænd; det ligger i den eiendommelige Betydning, som deres Embede har; men jeg kan ikke se, at det heraf nødvendig følger, at de med Hensyn til Lønningsmaaden blive stillede anderledes end andre Embedsmænd. Jeg kan erkjende, at i et Punkt, som vedrører det Befunne, maa denne Præsternes eiendommelige Stilling drage visse eiendommelige Følger efter sig, idet jeg ubetinget maa kræve, at det tillades dem i